

не ханъмка, за да я вземе за жена.... Повикайте циганите хаджи Христа Калъча и Мустафата. Скоро искам пръстена от Алкоча ... Аликов не дохъжа. Проводил пръстена и се скрил, че лошо боли, тази булка е бодлива. Аз взех пръстена, та го занесох вечерта на кумицата Райка Енева. Дадох и пръстена и ѝ дръпнах един хубав бой: че нека се годи още веднъж за чери бashi Аликов Ефендя и става чери башийка ченгене ханъма” (Кънчев 1983: 231).

По време на своето управление тоталитарната власт приема настъпление срещу етническата идентичност на циганите. Част от него е Решение А-101 на Политбюро на ЦК на БКП от 5 април 1962 г., с което се порицават “тенденциите на турчеене сред.... ромите”. Разработена е инструкция, с която се разяснява на “гражданите от небългарски произход”, че “при пълно вътрешно убеждение и открыто собствено желание могат да регистрират себе си и своите деца като българи, да променят своите собствени, башини и фамилни имена без решение на народния съд, а само с писмена молба до съответните народни съвети”. Така започналият процес на преименуване на циганите мюсюлмани е облечен в официална форма.

Не навсякъде обаче преименуването минава леко. В циганската ма-хала на Нова Загора по леката кола, в която пътуват представители на ЦК на БКП, изпратени за осъществяване на набелязаните мероприятия, са хвърляни камъни. Основният довод на противниците на процеса е, че те не са цигани, а турци. Циганите християни не са обект на преименуване, защото имената им са български (Колев 2003: 157-159).

Епизодична смяна на имена на цигани мюсюлмани има още в края на 50-те год. на XX век – напр. с. Водолей, Великотърновско. Тази смяна е различна от смяната на имената през 20-те и 30-те години, когато е сменила и самата религия на циганите мюсюлмани и цели групи преминават към християнството – напр. музиканти от Североизточна и Централна България, калайджите в Северозападна България и др. (Колев, Крумова 2005: 36).

През 1939-1940 г. в Царство България започва аналогичен процес – без официално да бъде обявен в печата и по радиото – за смяна на имената на т. нар. “турски” цигани. „Старите хора от Врачанско, Видинско, София, Сливен, Котел, Лясковец помнят това покръстване. Казвам “покръства-не”, защото тогава са сменяли не само имената, но и религията” (Колев 2003: 154).

В същото време напр. през 1944 г. циганин мохамеданин от с. Овча-